

LIETUVOS ŽEMĖS ŪKIO KOOPERATYVŲ ASOCIACIJA „KOOPERACIJOS KELIAS“

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai

2023-04-11 Nr. 23/04/11-01

DĖL TEISĖS AKTO PROJEKTO

Lietuvos žemės ūkio kooperatyvų asociacija „Kooperacijos kelias“ (toliau – „Kooperacijos kelias“) išnagrinėjo Lietuvos Respublikos Ūkio subjekto, perkančio ir parduodančio pieną, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo projektą Nr. 23-4705 (toliau – Projektas) ir teikia apibendrintas pastabas.

- 1) Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2001 m. gegužės 9 d. įsakymu Nr. 146 patvirtintų Pieno supirkimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 15.5 papunkčiu, kuriame apibrėžta, kad „<...> Už natūralų pieną mokėtina suma įskaitiniu laikotarpiu apskaičiuojama pagal bazinių rodiklių pieno kainą ir kiekį, įvertinant patiekto pieno sudėtį **ir kokybę** pagal laboratorijos tyrimų duomenis <...>“, siūlome **patikslinti Projekto 2 str. 5 d.** : „*Žalio pieno pirkimo kaina – ūkio subjekto (žalio pieno pirkėjo ir žalio pieno pardavėjo) sutarta pinigų suma, mokama už parduodamą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu nustatytą bazinių pieno sudėties **ir kokybės** rodiklių žalią pieną, įskaitant visas su žalio pieno tiekimu susijusias išlaidas ir neįskaitant priedų, priemonių ir nuoskaitų*“.
- 2) Siekiant teisinio apibrėžtumo, siūlome **papildyti Projekto 2 str., 7 p.** sąvoka „*Atstovaujanti derybinė grupė*“, kuri jau yra naudojama Projekto 3 str. 10 p.
- 3) Siūlome **papildyti Projekto 2 str. 8 p.** sąvoka „**Priedai**“ ir **Projekto 2 str. 9 p.** sąvoka „**Priemokos**“, numatant, kad priedai galėtų būti mokami už kriterijus, kurie nebūtų susiję su pieno kokybės rodikliais (pvz. už lojalumą, bendradarbiavimą, karvių šėrimo raciono gerinimą, laikymo sąlygų gerinimą ir pan.), tuo tarpu priemokos būtų mokamos tik už aukštesnius nei pagrindinius pieno **kokybės** reikalavimus/rodiklius.
- 4) Atsižvelgiant į Projekto 3 str. 10 p. apibrėžtų pieno pristatymo būdų (pienas pristatomas į pieno supirkimo punktą, pienas paimamas tiesiogiai iš ūkio iš specializuoto pieno šaldytuvo, pienas pristatomas tiesiogiai į pieno perdirbimo įmonę) specifiką t. y. kad ne visais nurodytais būdais pienas gali būti pristatomas o tam tikrais atvejais gali būti parduodamas, siūlome patikslinti **Projekto 3 str. 2 d.** nurodant „*Sutartyje turi būti nurodyta už ~~pristatytą~~ parduodamą pieną mokama kaina, kuri: <...>*“.
- 5) Siekiant aiškumo ir glaustumo, siūlome **Projekto 3 str. 3 d.** išdėstyti taip: „*Tuo atveju, kai kaina nustatoma 2.2 papunktyje apibrėžtu būdu Sutarties šalys gali pasirinkti, kokiais rodikliais remtis apskaičiuojant žalio pieno pirkimo kainą, sudarant pieno pirkimo–pardavimo sutartį. , tačiau bent vienas iš šių rodiklių turi būti tiesiogiai susijęs su pieno gamybos sąnaudomis ir atspindėti pieno gamybai reikalingų išteklių kainų pokyčius. Objektivių (viešų statistinių rodiklių) rodiklių sistemą, kuri turi būti pagrįsta atitinkamomis pieno ir pieno produktų rinkos kainomis, gamybos sąnaudomis bei maisto tiekimo grandinės tyrimais, ir ~~rodiklių reikšmių~~ **Rodiklių reikšmių** viešinimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministras*“.
- 6) Projekto 3 str. 4 d. apibrėžta formuluotė sąlygoja, kad žalio pieno pirkėjas gali mokėti priemokas už pagrindinius kokybės reikalavimus viršijančius žalio pieno kokybės rodiklius, tačiau atkreiptinas dėmesys, kad viršijant pvz. somatinių ląstelių skaičių nei nurodyta Taisyklėse, būtų mokama ne priemoka, o nuoskaita, todėl siekiant teisinio aiškumo, siūlome **Projekto 3 str. 4 d.** išdėstyti taip : „*Žalio pieno pirkėjas gali mokėti*

Lietuvos žemės ūkio kooperatyvų asociacija „Kooperacijos Kelias“

Asociacija
Duomenys kaupiami ir saugomi
juridinių asmenų registre
Kodas 135634944
K. Donelaičio g. 2, LT-44213 Kaunas, Lietuva

Tel. +370 616 44930
Faks. +370 37 400 350
El. paštas koopkelias@zur.lt

<http://www.koopkelias.lt>
A.S. LT487300010002265112
AB Swedbank
banko kodas 73000

priemokas už **geresnius žalio pieno kokybės rodiklius nei nustatyti pagrindiniams** kokybės reikalavimams ~~viršijančius žalio pieno kokybės rodiklius~~ ir priedus už perkamą žalią pieną (toliau – priemokos ir priedai), kurie turi būti nustatyti už bazinių pieno sudėties rodiklių žalią pieną. Žalio pieno pirkėjo taikoma priemonų ir priedų mokėjimo sistema turi būti taikoma vienodai visiems pieno pardavėjams, kurie atitinka tam tikrą požymį, už kurį mokama priemoka ar priedas“.

- 7) Projekto 3 str. 5 d. numatyta, kad žalio pieno pirkėjo taikomos priemonos ir priedai turi būti parengtos ir viešai paskelbtos, nurodant taikomas priemokų ir priešų rūšis, dydžius pagal jų rūšis bei laikotarpį, per kurį bus taikomos priemonos ir priedai. Siekiant apsaugoti žalio pieno pardavėjus ir padidinti pieno rinkos skaidrumą siūlome, **Projekto 3 str. 5 d.** aiškiau apibrėžti viešą skelbimą, nurodant, kad toks skelbimas būtų skelbiamas vienoje vietoje Vyriausybės įgaliotų institucijų tinklalapyje.
- 8) Siūlome **panaikinti Projekto 3 str. 7 p.**, kadangi jis prieštarauja Projekto 3 str. 5 p., kuriame apibrėžta tvarka, pagal kurią žalio pieno pirkėjas turi parengti ir pavišinti taikomas priemokas ir priedus, o nuoskaitų tvarka yra detalizuota Taisyklėse.
- 9) Atsižvelgiant į tai, kad Projekto 3 str. 10 p. nėra aiškiai apibrėžta kuri sutarties šalis (žalio pienas pirkėjas ar žalio pieno pardavėjas) turi pristatyti žalią pieną į pieno supirkimo punktą, siūlome **papildyti Projekto 3 str. 10 p.** numatant: „Žalio pieno pirkėjams ir ~~žalio pieno pardavėjams~~ **ar** žalio pieno pardavėjams atstovaujanti grupė sutaria dėl žalio pieno pirkimo kainos, kuri, įvertinus pieno surinkimo kaštus, gali būti skirtinga **tik** pagal pieno pristatymo pieno pirkėjui būdą (pienas pristatomas **pieno pardavėjų** į pieno supirkimo punktą, pienas pristatomas **pieno pirkėjo į pieno supirkimo punktą**, pienas paimamas tiesiogiai iš ūkio iš specializuoto pieno šaldytuvo, pienas pristatomas tiesiogiai į pieno perdirbimo įmonę)“.
- 10) Įvertinus Projekte įtvirtintus žalio pieno pristatymo būdus bei atsižvelgiant į su žalio pieno tiekimo susijusias išlaidas, kurias patiria pripažinti žemės ūkio kooperatyvai, tikslinga **patikslinti Projekto 4 str. 1 d. 5 p.** ir jį išdėstyti taip: „*perkant pieną iš pripažinto žemės ūkio kooperatyvo, kai pienas pristatomas tiesiogiai į pieno perdirbimo įmonę, žalio pieno pirkimo kaina (toliau – pieno kaina) turi būti ne mažesnė negu pieno kaina, kai žalias pienas paimamas tiesiogiai iš ūkio specializuoto pieno šaldytuvo ar pristatomas tiesiogiai į pieno perdirbimo įmonę*“.
- 11) Siekiant apsaugoti žalio pieno pardavėjus, kurie parduoda savo ar ne savo pagamintą žalią pieną, siūlome **papildyti Projekto 4 str.** „Nesąžiningų veiksmų draudimas“ šiais nesąžiningais /draudžiamaisiais veiksmais: „7) **nepagrįstai mažinti pieno pirkimo kainą (netaikoma, jei kaina nustatoma 3 straipsnio 2.2. papunktyje apibrėžtu būdu);** 8) **mažinti pieno pirkimo kainą dažniau kaip kas du iš eilės einančius reguliariai parduodamo pieno tiekimo laikotarpius (netaikoma, jei kaina nustatoma 3 straipsnio 2.2. papunktyje apibrėžtu būdu);** 9) **nustatyti kainą pagal perkamo pieno kiekį;** 10) **taikyti skirtingą kainą, perkant žalią pieną pristatomą pagal tą patį pieno pristatymo pieno pirkėjui būdą (netaikoma, jei kaina nustatoma 3 straipsnio 2.2. papunktyje apibrėžtu būdu);** 11) **vienašališkai nutraukti sutartį arba pakeisti esmines sutarties sąlygas nesilaikant 1 mėnesio įspėjimo termino**“.
- 12) Siekiant užtikrinti sudaromų žalio pieno pirkimo – pardavimo sutarčių skaidrumą ir atitikimą bei vykdymą teisės aktų nustatyta tvarka, siūlome Projekto 5 str. 2 d. papildyti nauja priežiūros institucijoms taikoma laikymosi priežiūra nurodant, kad „**vertina pieno pardavėjų ir pieno pirkėjų sudarytų pieno pirkimo – pardavimo sutarčių atitikimą ir vykdymą Įstatymui, Pieno supirkimo taisyklėms ir kitiems teisės aktams bei teikia rekomendacijas apie nustatytus pažeidimus**“.
- 13) Siūlome **papildyti Projekto 9 str.** nauju punktu, numatant, kad „už nustatytos informacijos neteikimą pieno pirkėjui skiriama bauda nuo vieno tūkstančio eurų iki penkių tūkstančių eurų“.

- 14) Remiantis praktiniais pavyzdžiais dėl pieno supirkėjų vykdomų drastiškų ir vienašališkų pieno supirkimo kainų mažinimo, sutarčių nesilaikymo ir pan., siūlome Projektą papildyti **nauju straipsniu „Reikalavimas pagrįsti žalio pieno pirkimo kainos mažinimą“** numatant: *„1. Pieno pirkėjas, norėdamas mažinti daugiau nei 5 procentiniais punktais pieno pirkimo kainą, nustatytą pieno pirkimo – pardavimo sutartyje, arba per vieną kalendorinį mėnesį sudarydamas naują pieno pirkimo – pardavimo sutartį su tuo pačiu pardavėju, privalo pagrįsti šios kainos mažinimą ir šį sprendimą pateikti Agentūrai. 2. Agentūra, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro patvirtintu tvarkos aprašu, per 8 darbo dienas įvertinusi pagal šio straipsnio 1 dalį pirkėjo pateiktą pieno pirkimo kainos mažinimo pagrįstumą, priima sprendimą dėl pieno pirkimo kainos sumažinimo daugiau negu 5 procentiniais punktais pagrįstumo. 3. Jeigu Agentūra šio straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka priima sprendimą, kad pieno pirkimo kainos sumažinimas daugiau nei 5 procentiniais punktais yra nepagrįstas, pieno pirkėjui draudžiama mažinti pieno pirkimo – pardavimo sutartyje nustatytą pieno pirkimo kainą. 4. Šis straipsnis netaikomas, jei kaina nustatoma 3 str. 2.2 papunktyje apibrėžtu būdu“.*
- 15) Siekiant eliminuoti atskirų pieno produktų tiekimo grandinės dalių nesąžiningus veiksmus ir prisidėti prie pusiausvyros pieno sektoriuje sukūrimo, tikslinga Projektą papildyti **nauju straipsniu „Pieno rinkos skaidrumą didinančios priemonės“** numatant, kad *„Siekiant sustiprinti pieno pardavėjų derybines galias ir didinti pieno rinkos skaidrumą, Valstybės įmonė Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras turi teisę iš pieno pirkėjų rinkti ir skelbti informaciją apie vidutinės kalendorinio mėnesio pieno pirkimo kainas pagal kiekvieno pieno pirkėją, jas išskiriant pagal pieno pristatymo būdą (pienas pristatomas į pieno supirkimo punktą, pienas paimamas tiesiogiai iš ūkio iš specializuoto pieno šaldytuvo, pienas pristatomas tiesiogiai į pieno perdirbimo įmonę ir (ar) pagal iš pieno pardavėjų nupirkto pieno kiekį. Šios informacijos rinkimo, naudojimo ir skelbimo tvarką tvirtina žemės ūkio ministras“.*

Pirmininkas

Jonas Kuzminskas